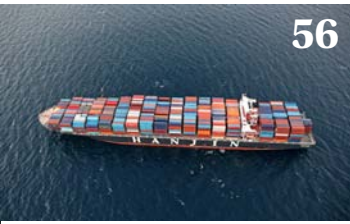

«Y en eso se fue Fidel»

La mort de Fidel Castro tanca una llarguíssima etapa política que el líder cubà va marcar amb una empremta profunda. Com sol passar en les trajectòries més dilatades de poder, no hi ha només un Castro ni se'n pot fer una síntesi superficial. Hi ha el Castro de la revolució, de Sierra Maestra, el que va posar fi a la dictadura de Fulgencio Batista, i també el que es va abraçar al comunisme de manera entusiasta quan els Estats Units van instigar el desembarcament de Bahía Cochinos, el que va acollir els míssils soviètics que van mantenir el món en suspens, el que va propiciar avanços socials impensables en alguns altres països de l'entorn, el que ha mantingut la societat cubana en un règim feroçment repressor de la discrepància i el que ha allargat un sistema de control polític total anys després de la descomposició de la Unió Soviètica. La Cuba dels darrers anys ha buscat desesperadament suport polític i econòmic exterior a Veneçuela o a Xina i al final ha hagut de resignar-se a restablir les relacions amb els Estats Units. En qualsevol cas, cal reconèixer l'aposta per l'ensenyament –l'analfabetisme gairebé ha desaparegut– i la universalització de la sanitat, amb metges de renom.

L'anàlisi de la figura històrica de Fidel Castro no és fàcil entre nosaltres. Durant quatre dècades la dictadura franquista va estigmatitzar "el comunisme" i l'oposició es va articular sobre referències que passaven per la Cuba de Castro i pel Xile de Salvador Allende. Quan el colp d'Estat va fulminar el Govern d'Allende, molta gent va arribar a la conclusió que "la via xilena", l'accés democràtic de les esquerres llatinoamericanes al poder, no garantia l'èxit que havia aconseguit "la via cubana". Aquelles esquerres van anar canviant de conviccions i estratègies quan la mort del general Franco va permetre mirar-se la realitat sense maximalismes. Quan va quedar clar què hi havia darrere del Mur de Berlín. Però la fascinació per ell s'ha mantingut. Com ha quedat ben clar en les reaccions que s'han encadenat arran de la seua desaparició.

Però, més enllà, de valoracions que difícilment poden deixar de ser apassionades o decantades, la mort de Fidel Castro obri un altre debat de present: què passarà amb la Cuba postcastrista. Com obrir el règim i establir les bases d'una democràcia representativa, i participativa, sense perdre els avantatges adquirits i sense sucumbir de nou als pitjors efectes de la dependència dels Estats Units. I no només això. També l'esquerra llatinoamericana, en evolució necessària després del fiasco del model Chavez, ha de reflexionar. Quina esquerra cal en aquell continent per assegurar de debò el progrés social i econòmic? La desaparició del líder cubà ha de servir per definir models lluny del populisme, del personalisme i de l'autoritarisme.

56

77

44

39

34

La Galeria

- 71** LITERATURA | Xavier Aliaga
Entrevista a Carles Rebassa
- 72** LITERATURA
Carner, el millor homenatge
Ramon Pla
- 73** MÓN EDITORIAL
- 74** LITERATURA | Lluís Bonada
L'històric impacte d'una selecció dels dietaris de Guillem Simó n'esperona l'edició íntegra
- 75** MÚSICA
Dignitat artística i humana
Xavier Allaga

- 76** CINEMA | Àlex Gorina
El petó de Marx
- 77** TELEVISIÓ | Toni de la Torre
Natura
- 78** TEATRE | F. Foguet i Boreu
Les guerres llunyanes
- 79** ART | Ricard Mas Peinado
Un Picasso visigòtic
- 80** ART | Ricard Silvestre
Modernitat inapropiada
- 81** GASTRONOMIA
Cuina i preferència
Jaume Fàbrega

Disseny: Ana Vanesa Prieto
Disseny de la capçalera: Toni Payà
Disseny de la portada: Toni Payà
Foto de la portada: Jordi Play
Publicitat i promoció: Salva Martínez (València)
Tel.: 963 535 100. Gemma Garrido (Barcelona). Tel.: 932 384 262.
Subscripcions: Maria Josep Cánovas
Administració: Pilar Martí
Fotomecànica i impressió: Rotimpres Aiguaviva (Gironès).
Dipòsit legal: V-853-1984

Amb el suport:

Generalitat de Catalunya

Cap part d'aquesta publicació no pot ser reproduïda per cap mitjà: mecànic, fotoquímica, electroòptica, magnètica, de fotocòpia, ni de cap altra mena, sense permís de l'editor.